

אמור

מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

מייל המערכת

(לתגובות, הערות, הארות וסיפורים):

alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

פקס: 08-9941870

אין לקרוא את העלון בשעת התפילה
וקריאת התורה!

דיון הלכתי בשולחן השבת

משולחנם של גדולי ישראל

האם מותר להתפלל שחרית ביחידות כדי שיגיע לשבת יותר במנוחת הנפש

שאלה: ר' מנשה עובד בירושלים ולאחר עבודתו הוא חוזר לביתו הנמצא בישוב מרוחק. לישוב שלו אין תחבורה תדירה, אלא בשעה 3 בצהריים או בשעה 5 אחר הצהריים, והאוטובוס של השעה 5 מגיע לישוב ממש בדקות האחרונות שלפני כניסת שבת, וכשר' מנשה נוסע בו אין לו פנאי להכין את עצמו כראוי לכבוד שבת, אמנם כדי להקדים ולצאת באוטובוס של השעה 3 עליו להקדים ולהגיע לעבודה מוקדם יותר כך שלא יוכל להספיק להתפלל שחרית בציבור כראוי, אלא יתפלל שחרית ביחידות. האם מותר להתפלל שחרית ביחידות כדי להיכנס לשבת מוקדם יותר, או לא.

תשובה: הגאונים הגדולים רבי חיים קניבסקי ורבי נסים קרליץ זצוק"ל הורו שאם חושש שאם יגיע מאוחר עלול לבוא לידי חילול שבת - בין בעצם הנסיעה שעלולה להתאחר מחמת תקלה בדרך וכדו', ובין כשלא יספיק להתארגן כראוי בביתו ויחלל את השבת מתוך ההכנות האחרונות לשבת, בודאי ראוי לדחות תפילה בציבור כדי להימנע מחשש חילול שבת ר"ל. אמנם אם אין חשש חילול שבת אלא שלא יכין את עצמו בישוב הדעת כראוי לכבוד שבת, אין לבטל תפילה בציבור עבור זה. והוסיף הגר"ח קניבסקי שאדם בודד הגר לבדו בלא משפחה בדרך כלל יכול להימנע מלחלל את השבת אף אם השעה מאוחרת, אמנם מי שהוא בעל משפחה וטרדות והכנות מרובות מוטלות עליו עלול מחמת טרדתו לחלל את השבת.

והגאון רבי מנדל שפרן שליט"א אמר לי שאם השואל הוא אדם קל שאם יתירו לו כאן תפילה ביחידות עלול להיפרץ אצלו לגמרי הענין וירגיל עצמו להתפלל ביחידות בקביעות, אין להתיר לו משום כבוד השבת, אולם אדם ירא שמים השוקל בפלס מעגל דרכיו, אפשר להתיר לו להתפלל ביחידות אף משום כבוד שבת גרידא, ובודאי לא יגרור אצלו הדבר זלזול בחשיבות התפילה בציבור.

• מבט לפרשה •

"אמור אל הכוהנים בני אהרן ואמרת אלהם"

מבאר רש"י: אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים. פירוש הדבר - אמר רבי אלימלך מליזענסק בעל ה"נועם אלימלך" - שכאשר רוצים להטיף מוסר לאדם שהוא קטן במעשיו אין לעשות זאת בגלוי כדי שלא ייעלב ולא יבוא לידי בושה וכלימה כי אם כך יקרה - יצא שכר בהפסדך. הדרך הנכונה היא להזהיר את הגדולים במעשיהם ביחד עם הקטנים במעשיהם על ידי כך יבין מי שהדברים מכוונים אליו ויטיב את דרכיו.

"אמור אל הכוהנים בני אהרן ואמרת אלהם"

במדרש רבה (פרשה כ"ו) נאמר: מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה דור דור ומנהיגיו. יש להבין - שאל הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא - מפני מה הראה לו הקדוש ברוך הוא קודם את הדור ואחר כך את מנהיגיו? אלא - השיב הרבי בענווה - לו היו מראים למשה רבנו תחילה את המנהיגים העתידיים לקום בכל דור ודור והיה רואה אותי ביניהם בוודאי היה תמה: האם גם שמחה בונים מנהיג הדור?... משום כך - סיים הצדיק - הראה לו הקדוש ברוך הוא תחילה את כל הדורות וכאשר ראה את ירידת הדורות שוב לא תמה כלל כאשר ראה אותי בן המנהיגים...

"אמר אל הכוהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא"

את הפסוק - אמר החוזה מלובלין - ניתן לבאר באופן כזה: "אמור אל הכוהנים" - עליך להזהיר את הכוהנים "בני אהרן" - שיהיו ראויים להיות מבניו של אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום. אולם "ואמרת אליהם" - יש לעורר את תשומת ליבם שבעוסקם בכך "לנפש לא יטמא" - עם כל הרדיפה אחר השלום אל יסכנו את עצמם בהתקרבות והתחברות לרשעים ולטמאים!...

"וכי תזבחו זבח תודה לה', לרצונכם תזבחו. ביום ההוא יאכל"

פירש רבינו ה"אביר יעקב" אביחצירא זצ"ל בספרו "פיתוחי חותם": חז"ל אמרו, שהתפילה היא במקום קרבנות. והאדם מודה בה לבוראו על חסדיו ומבקש שיתעצמו לעתיד. לפיכך, התפילה נרמזת ב"זבח תודה".

והשמיענו הכתוב, שיש למלא אחר שני תנאים כדי שהתפילה תהיה מקובלת ומרוצה, והקב"ה ימלא את משאלותינו לטובה: ראשית כל, שהתפילה תהיה בכוונה ובלב שלם, כמו שאמרו שתפילה בלי כוונה הריה כגוף בלי נשמה. והתנאי השני - שהתפילה תהיה בזמנה. תפילת שחרית - עד ארבע שעות ביום, מנחה - עד לשקיעת החמה, וערבית רצוי שתהא לפני חצות הליל. זהו שנאמר: "וכי תזבחו זבח תודה לה' - הרומז על התפילה - לרצונכם תזבחו, כלומר מתוך רצון שלם וכוונה מלאה. ביום ההוא יאכל", לשמור ולהקפיד על הזמן המדויק!.

התפילין הפסולות

הכל התחיל מחלום אחד שהגיע לשולחנו של הרב זמיר כהן. מפה לשם ולאחר בדיקה התפילין יצאו פסולות. והמסר? זועק לשמים

איכשהו... ומאותו הרגע נפלה על המשפחה שלנו ממש אבלות, הלם ועצבות וגם אבא שלי היה ממש מוכה יגון על מה שקרה וניסה להראות כאילו הוא ממשיך הלאה, אבל בעצם חייו לא היו חיים..."

בתשובתו, הרב אמנם הרגיע את בעלת הסיפור שאין צורך לקיים תענית חלום, אולם בפיו היתה גם בקשה מפתיעה. "לא צריך להיבהל מהחלום, וגם לא להתענות, רק לבקש מהאבא הי"ו שיבדוק בהקדם את התפילין, ויבקש לתת דגש על בדיקת תפילין של ראש." היום ומחר לא מניחים תפילין (חול המועד ושבעי של פסח), אבל שיניח ביום חמישי תפילין שבוודאי כשרים".

ובעלת הסיפור מיהרה לספר לאבא אודות החלום והבקשה של הרב בעקבותיו, וזה נאות לבקשה, ומיהר להעביר את התפילין לסופר שת"ם מנוסה וירא שמים שיבדוק אותם כיאות. האב אף סיפר לסופר הסת"ם אודות החלום של בתו וביקש, כדברי הרב, לשים דגש על בדיקת תפילין של ראש. בינתיים, הניח תפילין חלופיות כשרות.

תוצאות הבדיקה לא איחרו לבוא: כבר ביום שלמחרת, התקשר סופר הסת"ם וסיפר לאב כי התפילין שלו, של ראש וגם של יד, הינן פסולות לחלוטין. האב וביתו היו המומים והתרגשו מאוד מהדברים. האב מיהר להזמין תפילין חדשות, ולהודות לרב שבזכותו ניצל מלהמשיך להתפלל בתפילין פסולות.

לאחר זמן מועט העבירה בעלת הסיפור להרה"ג רבי זמיר כהן את הדברים הבאים, "כל מה שהרב אמר היה אמת לחלוטין. אבא שלי שלח את התפילין לבדיקה וביתניים התפלל היום עם תפילין כשרות חלופיות... סופר הסת"ם שבדק את התפילין התקשר כרגע לאבא שלי ואמר לו שכל התפילין פסולות... לא רק של הראש... גם של יד... המשפחה שלי ממש בהלם מהסיפור הזה. אני מרגישה שהתגלגל כאן ממש קידוש ה' גדול ב"ה ואני ממש ממש מודה לרב מעומקא דליבא. אם הרב חושב שצריך לעשות עוד משהו - אני אסמך לדעת, ואם צריך אז גם להעביר לאבא שלי"

ופה הרב הוסיף את דבריו הייחודיים על החלטתו "על אביך נאמר 'רגלי חסידי ישמור'", והסביר "מהגמרא במסכת ראש השנה (דף יז, א) המשתמשת בביטוי 'קרקפתא דלא מנח תפילין', אנו למדים שלא הנחת תפילין נחשב הדבר מבחינה רוחנית כאילו שואדם מתהלך בלי ראש, חליה".

על מצוות התפילין נשפכו מאות אלפי מילים, ולו רק כאן, מעל גיליון זה. היא המצווה שיוצרת לנו את ה'קשר' עם בורא עולם, מידי יום ביומו.

הסיפור הבא שכל כך מעורר השראה, סופר על ידי הגאון רבי זמיר כהן שליט"א, מגדולי מזכה הרבים בדורינו:

את הדברים הבאים סיפרו לרב בשעה 6:00 בבוקר, ונאמר שם כך: "שלוש כבוד הרב שליט"א. מחילה, אבל חלמתי חלום הלילה שהיה ממש ממש מבעית ושהרגיש ממש ממש מעוותי כשהתעוררתי, שקשור לאדם שמאוד יקר לי ואני ממש מבוהלת ומוטרדת ממנו, ומפחדת מהמשמעות שלו, אולי הרב יוכל לפרש לי אותו?".

לאב
התפיל
של רא
של יד,
פסולות
לחלוט

"בחלום אבא שלי שיחיה, עבר איזשור
 יניתוח והיה צריך ללכת תקופה ארוכה
 בלי ראש, רק עם צוואר. זה אומר
 שהוא לא יכול היה לראות, רק לשמוע,
 וכמעט לא לתפקד וכולנו חיכינו לרגע
 שהוא יוכל להחזיר את הראש. אחרי
 תקופה די ארוכה שהוא מאוד סבל
 ואמרו שהוא יכול להחזיר את הראש,
 והוא לא מצא אותו, ואז הוא נזכר איפה זה נמצא
 וביקש ממני ללכת להביא את זה.

התברר שהוא שם את זה באיזשהו בית כנסת שאני מתפללת בו, בתוך שקית, בקומה העליונה והקצת חשוכה ומפחידה, שקבור שם רבי שמעון בר יוחאי.

ואבל התייפושים אחרי אותו ה'ראש' בחלום העלו חרס. "אני לא הצלחתי למצוא את זה, ומכר של אבי אמר שהוא זוכר איפה אבא שם את זה וניסתי להסביר לי. ככה עבר קצת זמן, כל פעם שהגעתי לבית הכנסת חיפשתי את זה ולא מצאתי, וניסו קצת לעזור לי אבל לשווא.

י"ום אחד אמא שלי התקשרה אלי ושאלה מה קורה ואם מצאתי את זה ואמרתי שלעצמי עדיין לא... ולא כל כך הצלחתי להגיע לטלפון של אותו מתפלל שסיביר לי איפה זה בדיוק, אולי אפילו יבוא להראות לי. ואז היא אמרה שלא משנה, אבא כבר הלך לבית הכנסת ומצא את השקית, רק שהראש היה במצב לא טוב (כנראה רקוב) ואבא שלי החליט לוותר עליו וזרק אותו לזבל...

”אני הייתי מזועזעת ממש ולא ידעתי את נפשי מצער. לא הבנתי קודם כל למה היא התקשרה אליי אם הוא כבר מצא את זה - והיא אמרה שהיא קיוותה שאולי מה שהוא מצא זה שקית עם משהו רקוב אחר ולא הראש, ושאוּלי בכל זאת מצאתי אותו, ואני אמרתי לה שלצערי לא... והיא אמרה שזהו, מעכשיו והלאה לאבא לא יהיה יותר ראש...”

“ודבר שני, לא הבנתי איך הוא מוותר כל כך מהר על הראש שלו, אולי אפשר היה להציל אותו

שו"ת בחינוך

התשובות של מרן הגר"ג אדלשטיין זצוק"ל: האם
לנדנד לילד ולחייב אותו ללמוד? מה עדיף ללמד
משנה, תורה או תלמוד? כיצד גורמים לילד
לרצות ללמוד מעצמו בשמחה ובחשק?

הבל פיהם של תינוקות של בית רבן זו גם זכות שמגינה על כל הדור, והעולם קיים בזכותם, כמו שמובא בגמרא (בשבת שם) שאביי ורב פפא דיברו על מעלת התורה של ילדים, ושאלו מה עם התורה שלנו, ואמרו שאינו דומה הבל שיש בו חטא להבל שאין בו חטא, הבל פיהם של תשב"ר הוא הבל שאין בו חטא, והתורה שלהם מגינה על הדור יותר מהתורה של אביי ורב פפא, עד כדי כך, ואם כן מי שמזכה אותם ומלמד אותם מה מקיים את העולם, המלמדים מקיימים את העולם! ולכן צריך שימשיכו גם עכשיו.

אבל יחד עם זאת לזכור שיש סכנה ולשמור על כללי הזהירות, וכן התפילה בציבור כעת זה דבר מסוכן, ואי אפשר לקיים את התפילה בציבור. בעזרת השם נזכה בקרוב לישועה קרובה שיוכלו להמשיך ללמוד כמו שצריך.

* * *

שאלה: היות שהלימוד דרך הטלפון בודאי אינו כמו הלימוד הרגיל, במה יתמקדו המלמדים, האם בלימוד העיקרי, כגון בכיתות הגבוהות שלומדים גמרא להתמקד דווקא בגמרא, ובכיתות של משניות - משניות, ובכיתות של חומש - חומש, או ללמוד יותר דברים שמושכים את הלב?

רבינו זצוק"ל: מה שמושך את הלב, מה שיותר מעניין, זה

העיקר, לימוד שמעניין ומושך את הלב, גם בגמרא, מה שיותר מעניין, מה שייחננו יותר, שירתק וימשוך אותם יותר. העיקר שיהיה דבקות בתורה, כל אחד לפי טבעו.

שאלה: כמה הורים שואלים, שילדים בגילאי שנים עשרה יושבים בבית ומאבדים את המימד של הזמן, כי הם נמצאים כל הזמן בבית, וישנים מאוחר וקמים מאוחר. עד כמה צריכים להקפיד איתם על זמן קריאת שמע ותפילה?

רבינו זצוק"ל: בדרכי נועם, רק בדרכי נועם, בלי כפייה.

שאלה: ובדרכי נועם לנדנד להם?

רבינו זצוק"ל: לא, לא לנדנד. הילד גם כן יודע מה שטוב, רק צריכים לתת לו עידוד שהוא ירצה, עידוד שיהיה לו חשק, שיקבל חשק. אבל בכפייה זה לא משפיע בכלל, להפך, כפייה גורמת תוצאה הפוכה (ריאקציה), אסור להכריח ילד, חינוך בכפייה זה חינוך הפוך, זה מביא לתוצאה הפוכה, חינוך הוא רק בצורה מעניינת, ובצורה של ידידות, מתוך אהבה.

בדרך כלל הילד מטבעו עושה את מה שהאבא עושה, כמו שהאבא עושה גם הוא עושה, כי יש טבע של חיקוי, ומה שאביו עושה ממילא גם הוא עושה, אבל אם מכריחים אותו אזי התוצאה היא הפוכה. צריכים לחנך רק בדרכי נועם, ושלא ירגיש שיש להורים ביקורת עליו, כי אם הוא מרגיש את הביקורת זה כואב לו מאד, ועלול לבוא מזה לפריקת עול. זה כלל בחינוך, שהילד לא ירגיש ביקורת עליו.

שואל: יישר כות.

שידוך בין מירון לטבריה

הנסיעה למירון והמפגש עם הורי נערה מעוכבת, והרגע שהוביל למציאת השידוך המיוחל | הרב חיים זאיד - לקראת ל"ג בעומר

היה זה לפני מספר שנים בימים שלקראת הילולת רשב"י, שעה ששהיתי בעיר הקודש צפת והנה בא לקראתי זוג מבוגר במקצת ואני שומע אותם מתלחשים בקול רם ומתווכחים כשהבעל מתבונן בי ואומר "זה לא הרב זאיד? תקראי לו" ואילו האישה אומרת "זה לא הרב זאיד?". החל להתפתח ביניהם כמין וויכוח, באתי אפוא והכרעתי "זה כן הרב זאיד".

”

בתנו הזו כבר הגיעה לגיל 37 ועוד לא מצאה את זיווגה. כמעט עשרים שנה היא בשידוכים

אור נשפך על פניהם. "נשלחת אלינו משמים. אנחנו בסיטואציה בעייתית, אולי תוכל לסייע לנו".

אשמח, ככל שאוכל, אמרתי להם, והם הצביעו על בתם - בחורה מבוגרת שעמדה בסמוך, וסיפרו: "בתנו הזו כבר הגיעה לגיל 37 ועוד לא מצאה את זיווגה. כמעט עשרים שנה היא בשידוכים, אך לשבחה ייאמר שכל זה לא גורע מיראת השמים והצניעות שלה במלוא נימה. היא זכתה להיוולד בל"ג בעומר", המשיכו וסיפרו בעיניים שדמעות נקו בזוויותיהן, "ובשנים האחרונות לפחות אחת לחודש קמה ונוסעת להתפלל בסמוך לציון הקדוש של התנא האלוקי רשב"י".

"השנה", המשיכו וסיפרו, "החלטנו שלכבוד יום ההולדת שלה, החל כאמור בל"ג בעומר, נשכור צימר במירון וניסע לשם כל המשפחה - נשהה בסמוך לציון הקדוש משבת שלפני ההילולא ועד לאחריה. אנחנו לא בעלי אמצעים ובכל זאת הוזלנו הון עתק ושכרנו צימר במירון בשמונת אלפים ש"ח לקראת ההילולא", סיפרו. התבוננתי בהם וברכב העמוס מוצרים וניסיתי להבין, 'מדוע אתם כאן ולא במירון?' שאלתי.

"זו בדיוק הצרה אליה נקלענו", הסבירו לי. "הגענו למירון ואז התברר שהיה כאן חוסר הבנה מושלם. אנחנו הזמנו את הצימר לשבת ל"ג בעומר כשאנחנו מתכוונים לשבת הקרובה, ואילו בעל הצימר רשם אותנו לשבת שאחרי ההילולא כשהוא משכיר את הצימר בשבת הזו למשפחה אחרת. כעת אנו תקועים - לשלם שילמנו וצימר אין לנו. בצר לנו נסענו לחפש צימר כאן בצפת, אבל הכל עמוס ומלא והנה פגשנו בך".

ראיתי את עיניהם התלויות בי ואמרתי להם שאשתדל לשאול אצל חבריי ומכיריי אם יודעים משהו, כשאני חושב לעצמי על דודי הגר בטבריה, אולי הוא יוכל לעזור.

ובינתיים קמתי ונסעתי לטבול בכינרת כשבדרך אני עורך עשרות טלפונים לכל מי שאני מכיר - אך כולם משיבים את פני ריקם. אין חדר אחד

פנוי בכל אזור הצפון.

עודי עולה מן הרחצה בכינרת פוגשת בי קבוצת ילדים נלהבת. "הרב זאיד! תספר לנו סיפור!". לא יכולתי להשיב את פניהם המתקוות ריקם, התיישבתי עימם וסיפרתי להם סיפור ובעודי מדבר איתם אני מבחין ביהודי חבוש כובע שמש שמהסס אם לפנות אליי, בא וחוזר, בא וחוזר. לבסוף גמר בדעתו, ניגש אליי וביקש ממני שאברך אותו שיזכה לזיווג הגון. בירכתי אותו וביקשתי לדעת במה הוא עוסק.

"אני מנהל נכסים של יהודים שמתגוררים בחו"ל ומחזיקים כאן בארץ דירות וכדומה", סיפר לי ובתוך כדי דיבור העלה הצעה: "מדוע שלא תיסע לשבת במירון? שכרתי עבור אחד מאנשי העסקים הללו בנין מפואר במירון, אבל בסופו של דבר הוא לא מגיע והבנין עומד ריק".

הנה לי יד ה', אמרתי לו. אני כבר מסודר עם צימר בצפת, אבל יש משפחה יקרה מאוד שזקוקה לדירה במירון. כעת אתה תהיה השליח לשמח אותם. ובינתיים נצנצה בי מחשבה כלשהי ובשל כך ביקשתי לדעת בן כמה הוא.

"בן שלוששים ושמונה", השיב לי בפנים נכזות מעט. בחור מבוגר מאוד למרבה הצער.

- ומי הרב שלך?

"הגאון רבי אברהם דוד אויערבאך", ענה לי.

שמעתי ומהכינרת קמתי ונסעתי אל גאב"ד טבריה הגרא"ד אויערבאך, כדי לשמוע ממנו על אותו בחור. "הרב זאיד", אמר לי הרב אויערבאך, "אין הרבה צורך להאריך בביירוים על הבחור הזה. הוא לומד בכל רגע פנוי שיש לו, נוסע אחת לחודש לרשב"י, ולמרות שהוא בגיל מבוגר במקצת, כלום לא נגרע מיראת השמים והקדושה שלו". יצאתי אפוא מטבריה, חזרתי אל המשפחה שפגשה אותי קודם בצפת וביקשתי לפגוש אותם במירון כשבשורות בפי - אכסניה נאה והצעה לשידוך.

מה נאמר ומה נדבר? עוד לפני שבת כבר התקיימה פגישה בין הצדדים וביום ל"ג בעומר שהתברר כיום ההולדת של המיועד והמיועדת כאחד, נערכו האירוסין במירון בצל התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. זכותו תעמוד לנו להיוושע בכל הישועות איש איש ובקשתו שלו.

חדרי הנפש

רצונות, רגשות והשגת מטרות הרב מלאכי כהן שליט"א

דימוי עצמי

מה הסיפור שלו?

בואו וניגש באופן מידי, לנושא המרתק כל-כך שמעסיק רבים מאיתנו: דימוי עצמי/ביטחון עצמי. מה זה בכלל הדבר הזה, דימוי עצמי?

דימוי עצמי, הוא הדעה שיש לנו לגבי עצמנו. אם נענה בכנות לשאלות: כמה אני שווה? האם אני בסדר? עד כמה אני מספיק טוב? נקבל את הדעה שלנו לגבי עצמנו = נדע מהו הדימוי העצמי שלנו. ואם זה ברור, בואו ונתאמץ להבין... איך נוצר דימוי עצמי?

הדימוי העצמי שלנו, נבנה אט אט עם התפתחותנו. הוא מורכב ממחשבות ומתחושות שחשבונו ושהרגשנו בעבר ובהווה. כל מילה שנאמרה לכיוונינו כל מחווה ותנועה, מתפרשים אצלנו במחשבה, ומרכיבים חלק מתוך הדימוי שלנו על עצמנו. כמובן שיש אנשים שמהם אנחנו מושפעים פחות, ויש אנשים שמהם אנחנו מושפעים יותר, לדוגמה: בגיל הילדות אנו מושפעים באופן דרמטי מההורים שלנו. מה שהם חשבו עלינו, אנו חשבו על עצמנו.

באופן תאורטי, כאן טמון היסוד לשנות את הדימוי העצמי שלנו, אם נגרום לעצמנו לחוש כלפי עצמנו טוב בהווה - נבנה דימוי עצמי, חיובי, מוצק ויציב.

אבל בפועל, את ההסתכלות של העולם עלינו לא ניתן לשנות, כמעט, הדבר היחיד שניתן לשנות זה התפיסה שלנו על העולם, כלומר מה שאנחנו חושבים שאנשים חושבים עלינו. יותר מזה, אצל רובנו, התשובה לשאלה 'מה אנשים חושבים עלי?' קשורה למה שאנו חושבים על עצמנו.

כי כשאנו חושבים על עצמנו טוב, אנחנו חושבים באופן אוטומטי שאחרים גם חושבים עלינו טוב. ובקיצור, ההסתכלות של העולם עלינו תלויה בצורת ההסתכלות שלנו על עצמנו. לכן השלב הראשון בשינוי הדימוי העצמי, הוא לשנות את ההסתכלות שלנו על עצמנו.

העניין הוא, שברוב ככל הפעמים אנחנו לא מרשים לעצמנו לחוש תחושת שווי וערך אם אין לנו מעשים להתפאר בהם - על אף הטעות שבתפיסה הזו, הדרך לתקן אותה הוא בשימוש בתפיסה הזו עצמה. אנחנו נעשה ונזכיר מעשים טובים וראויים שאנחנו עושים, כדי למצוא את נקודות הטוב והערך שנמצאות בנו.

כדי לזכור עד כמה אנו חיוביים וטובים, יעזרו מעשים טובים. אך הם יעזרו רק אם אנחנו אכן רוצים לשנות את התדמית שלנו על עצמנו, ומנסים למצוא את תחושת הערך והשווי שיש בנו (ויש בנו) אחרי המעשים הטובים שלנו. אבל אם אחרי כל מעשה טוב שנעשה, נמעיט בערך עצמנו ונשפיל באכזריות את תדמיתנו בעיני עצמנו - נגיע למצב שבו גם המעשים הטובים לא מקנים לנו תחושת ערך ושווי. (מקורות: 'מכתב מאלוה' ח"ג 127 - כל עניין פנימי יכול להשתנות על ידי מעשים בתנאי שגרעין ממנו נמצא עמוק באישיותנו. ח"ד 224, מעשה הנעשה עם חיבור חלקי יהפוך להיות חלק מאישיותנו אם נתאמץ לחבר אותו בחיבור מלא).

הרב מלאכי כהן הינו מטפל רגשי על פי השקפת התורה וחכמנו בעלי המוסר והמחשבה. מוסמך בשיטת נ"פ. מדר"ך חתנים ויועץ נשואין. לתגובות ולהתייעצות m086173528@gmail.com האזינו לקו התוכן של מכון מלאכי. הקו שיעשה לכם הכי פשוט להצליח הרבה יותר. ללא עלות. חייגו עכשיו: 08-617-3528.

אמרי קודש

חידושים וצימודים בפרשה
הרב יצחק עטיה שליט"א

מעלת ימי הספירה

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה: עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'"

כתב ה"כלי יקר" שזהו סימן ליום מתן תורה מה שנא "מנחה חדשה לה' - כי התורה צריכה להיות חדשה אצל האדם בכל יום כאילו קבלה היום מהר סיני" (ספרי ראה, נח).

ובזה מבאר הרב זצ"ל את סיבת הדבר שלא נזכר בתורה בפירוש כי יום זה הוא יום מתן תורה, וכן לא נזכר בתורה בפירוש כי ראש השנה הוא יום דין וטעם שניהם אחד הוא.

שעל מתן תורה לא רצה ה' להגביל יום ידוע לפי שצריך האדם שיהיה דומה לו בכל יום ויום מכל ימות השנה כאילו באותו יום קבלה מהר סיני וכמ"ש חז"ל שכל פעם שאדם מממש בתוה"ק מוצא בה טעם חדש, על כן דין הוא שיהיה דומה אליו בכל יום כאילו היום קבלה מהר סיני, וא"כ כל יום הוא מתן תורה אצל ההוגים בה, על כן אין ראוי להגביל אם ידוע לנתינתה. וכמו שאמרו חז"ל (ספרי ואתחנן לג) שיהיו דברי תורה חדשים עליך ולא כדבר הישן שליבו של אדם קץ בו - שהרי באמת אתה מוצא בה דבר חידוש בכל יום ויום.

ועל כן אין יום נתינתה מבואר בתורה יותר ממה שנרמז בהבאת "מנחה חדשה" - להורות ש"התורה" "מנחה חדשה" - בכל יום ויום.

ומבאר שם עוד ב"כלי יקר" שהיה בזה גם שתי הלחם חמץ, לרמז בו אל היצ"ר כי ידוע שהוא נקרא בחז"ל "שאור שבעיסה" (ברכות יז.) - לפי שבמקום שהתורה מצויה שם אין היצ"ר יכול להזיק, וכמאמר רבותינו ז"ל (קידושין ל:) "אמר הקב"ה בראתי יצר הרע בראתי תבלין לו - והיינו התורה. ואלמלא היצר הרע לא היה הקב"ה מוריד את התורה מן העליונים אל התחתונים, כי בטענה זו נצח משה רבנו את המלאכים, כשאמרו לפני הקב"ה חמדה גנוזה יש לך וכו' ואתה רוצה לתנה לבשר ודם והשיב להם, משה רבנו, "כלום יצר הרע יש בניכם"? (כמבואר במס' שבת דף פח:).

ורצה לומר שהיה צורך ליתן התורה אל התחתונים כדי ליתן להם תבלין על היצר הרע הכרוך בהם למלא חסרונם - לכן נאמר "חמץ תאפנה" (פסוק י"ז). ועל כן בימים אלו שהם ימי הכנה לקבלת התורה יש לאדם לשים יותר לנגד עיניו כחה הגדול של התורה וככל שמתחזק יותר בתורה בזה הוא מוגן מיצ"ר. ומרבה תורה מרבה חיים.

ילד לא 'גונב' סתם

שאלה: גילינו שבננו בן ה-12 לוקח כסף מהארנק של אמא ללא רשות. לצערנו, התברר לנו שהוא גם לקח כסף שהיה בקופת הצדקה בבית הכנסת השכונתי. שוחחנו אתו על כך מספר פעמים בחומרה רבה, אך מידי פעם אנו מגלים שהוא שוב חוזר לסורו. מדובר בסה"כ בילד טוב, אך אנו מאוד מתוסכלים מהסיפור הזה. נשמח לקבל עצות בנושא.

תשובה: קודם כל, צפירת הרגעה להורים המודאגים. ילד ש'לוקח' דברים שאינם שלו, אין בכך כל סימן שהוא יהפוך להיות ח"ו 'גנב' בעתיד. וסליחה על הביטוי הלא מחמיא, כשנתייחס לתופעת הגניבות אצל ילדים בענין רב מדי, אנו נגלה שלצערנו כמו ידינו פיתחנו אצל הילד דימוי שלילי אודות האישיות שלו. ולכן, לעולם לא נאמר לילד 'אתה גנב', משום שהגדרה כזו תיצור לנו נזק לטווח הארוך.

עדיף להשתמש במילים: האם יתכן שלקחת דבר פלוני 'בלי רשות'? אחר כל זאת אנו צריכים להבין, כי בדרך כלל תופעת הגניבות אצל ילדים נובעות מחסכים רגשיים שעוברים אצל הילדים. כשנדע להשלים זאת, אנו נגלה שהילד שלנו הפסיק עם המעשה הלא חיובי המביש הזה. ולכן הבה ונבדוק האם אנו נותנים מספיק יחס לילדים שלנו, כמה זמן ביום או במהלך השבוע משקיעים שני ההורים לכל ילד וילד במשפחה. חשוב שנפנים, כי ילד לא גונב בגלל מחסור פיזי. ישנם ילדים שההורים מצהירים, כי לילד לא חסר בבית שום דבר, ההורים נותנים כל דבר אפשרי, ולא מחסירים מאומה. גם אצל ילד שגר בבית שהוריו אמידים, נוכל לראות מצב בו הוא לוקח דברים שאינם שייכים לו, ושם הסיבה ברורה למדי, יתכן שהורים לא מחסירים שום דבר פיזי, אבל הם מחסירים את האהבה, את החום, את החיבוק, את האוזן קשבת את ה'ידידות' המופגנת, ומכאן הדרך קצרה להגיע למצבים לא נעימים שכאלו.

א"כ נסכם במרבית המקרים 'ילדים לוקחים' דברים שלא שייך להם, לעיתים אפילו מהסופר השכונתי, אבל הם עושים זאת כי בכך הם מבטאים את הרגשות שלהם. זו הדרך שלהם 'להפגין' תשומת לב נוספת כדי לבקש תמיכה או גילוי מחבריהם.

חשוב לי לכתוב כאן סיפור אמיתי על יהודה (שם בדוי לחלוטין), אשר הוריו היו אנשים מכובדים. האב, איש הייטק, האמא, עובדת במשרה מכובדת בבית החולים. הם חיו בסגנון חיים מפנק. נסיעות לחו"ל היו דבר שבשגרה, ההורים אפילו נתנו דמי כיס מפנקים, ובבית היתה עוזרת צמודה פעמים בשבוע. ואחר כל זאת הגיעו אלי ההורים מופתעים לייעוץ, למה הבן שלהם נתפס מס' פעמים שלקח דברים שלא שייכים לו. התשובה בזה ברורה למדי, וחשוב שנפנים זאת. בעת שהוריו של יהודה נ"י, חשבו שיש לילד כל מה שילד יכול רק לחלום, הם פסחו על דבר אחד שהיה הכי נצרך וחשוב לילד. סדרי היום העמוסים של שני הוריו, לא אפשרו להם באמת את הדבר שהכי נצרך לילד, וזה הקשר הרגשי המינימאלי שיהודה כל כך רצה. כאשר הדבר בא בסופו של דבר על תיקונו, תופעת הגניבות הפסיקה לחלוטין.

נקודה אחרונה ראויה לציון לפני הכל, לפני שאנו מאשימים את הילד על שלקח דברים ללא רשות, עלינו לוודא שהדברים אכן מיוחסים אליו. אם הילד חף מאשמה, לגבי מה שאתם מאשימים אותו, יקח הרבה זמן לתקן את הנזק הלא פשוט הזה. בדומה לתאונה קשה, שלפעמים הרכב מושבת טוטאל, וקשה עד בלתי ניתן לאיחוי. ולכן בדיקתנו בענין אמורה להיות מקצועית, סבלנית, וגם לאחר שגילינו את האמת, אסור לנו להשתמש בביטויים של 'הדבקת תווית' (של גנב) על הילד.

דרוש בדחיפות עבור תלמידי ישיבה בירושלים, מזגן ניד לקראת הקיץ, כדי שיוכלו לשבת וללמוד בנחת ובשלווה. המזגן הקודם נגנב. נשמח למי שיכול לתרום בטל': 052-714-84-54. בבה"ת

נצור לשונך // שומרים על הלשון - ורואים ישועות!

לשוה"ר הוא אך ורק כשאומר דברים אמיתיים שעשה חברו ולא באותם אנשים שטועים וחושבים זה לא לשוה"ר מפני שבאמת הוא עשה את הדבר הזה, מפני שאם זה שקר מה שאנחנו אומרים על הזולת אז העונש הוא של מוציא שם רע שאז העונש שלו גדול ואין לו כפרה עד שילך ויפייס את חברו שהוציא עליו את השקר.